

ministri käskkirj

Tartu

18. detsember 2009. a nr 1277

Eesti kõrghariduse kvaliteedi arendamise programmi "Ekka"
kinnitamine ja programmi elluviija volituste andmine

„Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” § 12 lõike 4 ning § 20 lõigete 1 ja 3 alusel:

1. Kinnitan Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Teadus-ja arendustegevuse inimressursi arendamine” meetme „Teaduspoliitika ja kõrghariduse kvaliteedi arendamine” Eesti kõrghariduse kvaliteedi arendamise programmi "Ekka" (lisatud).
2. Volitan Sihtasutust Archimedes täitma programmi elluviija ülesandeid.
3. Määrän kõrghariduse osakonnale ülesandeks valmistada ette programmi elluviimiseks haldusleping Sihtasutusega Archimedes kahe kuu jooksul käskkirja jõustumisest.
4. Määrän kõrghariduse osakonnale ülesandeks esitada programmi esimese aasta eelarve ja tegevuskava kinnitamiseks haridus- ja teadusministrile kahe kuu jooksul käskkirja jõustumisest.
5. Käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtule "Halduskohtumenetluse seadustikus" sätestatud korras.

Tõnis Lukas
minister

Lisa
KINNITATUD
haridus- ja teadusministri ...18: detsembri 2009. a
käskkirjaga nr 1277

Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Teadus-ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ meetme „Teaduspoliitika ja kõrghariduse kvaliteedi arendamine“ Eesti kõrghariduse kvaliteedi arendamise programm "Ekka"

Programm on loodud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007–2013“ ja „Inimressursi arendamise rakenduskava“ alusel prioriteetse suuna „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ meetme „Teaduspoliitika ja kõrghariduse kvaliteedi arendamine“ rakendamiseks. Programmi koostamisel on aluseks perioodi 2007–2013 struktuuritoetuste seaduse § 12 lg 4 ja § 20 lg 1.

1. Programmi nimetus

Eesti kõrghariduse kvaliteedi arendamise programm "Ekka" (edaspidi *programm*).

2. Programmi rakendusasutus ja –üksus

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 19. aprilli 2007. a määrusele nr 111 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse andmist korraldavate asutuste määramine“ on programmi rakendusasutus Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi *rakendusasutus*) ja rakendusüksus Sihtasutus Archimedes (edaspidi *rakendusüksus*).

3. Programmi elluviija

Programmi elluviija on Sihtasutus Archimedes, elluviija ülesandeid täidab allüksus Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi *elluviija*). Programmi elluviija ning rakendusüksuse ülesannete täitmine on lahutatud struktuuriüksuse tasandil. Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas tegutsev Sihtasutus Archimedes on olnud Eesti haridus- ja teadusasutuste pikaajaline partner Euroopa Liidu ja riiklike programmide rakendamisel. Sihtasutuse valimise programmi elluvijaks määrasid eelkõige sihtasutuse varasemad kogemused riiklike ja Euroopa Liidu haridus- ja teadusprojektide läbiviimisel, elukestva õppe edendamisel ning valdkondlike tegevuskavade väljatöötamisel ja tulemuslikul rakendamisel. Elluviija on Euroopa haridus- ja teadusringkondades tunnustatud partner, kes on tõestanud oma suutlikkust rahvusvahelisi projekte ja programme tulemuslikult ellu viia ning muutustele kiiresti ja edukalt reageerida. Sihtasutus Archimedes on Euroopa Sotsiaalfondi (edaspidi *ESF*) doktoriõppe ja rahvusvahelistumise programmi „DoRa“, teaduse populariseerimise programmi „TeaMe“, kolmanda taseme õppe kvaliteedi arendamise programmi „Primus“ ning haridusteaduse ja õpetajakoolituse edendamise programmi „Eduko“ elluviija, mis tagab kõigi nimetatud programmide kvaliteetse ja eesmärgistatud elluviimise ning ühenduse toetuse säästliku ja otstarbeka kasutamise. Rakendusasutus sõlmib programmi tegevuste rakendamiseks Sihtasutusega Archimedes halduslepingu, kus täpsustatakse programmi rakendamise seotud õigused ja kohustused.

4. Mõisted ja dokumendid

Eesti kõrghariduse rahvusvahelistumise strateegia aastateks 2006-2015 - kõrgharidusstrateegia alamdokument, milles visandatakse põhitegevused Eesti kõrghariduse positsiooni parandamiseks rahvusvahelises kõrgharidusruumis ning kõrgharidussüsteemi avatumaks ning nähtavamaks muutmiseks.

Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006-2015 – dokument määratleb Eesti kõrghariduse arengusuunad aastani 2015. Ühe tegevussuunana on strateegias nimetatud kvaliteedikindlustamise tugevdamist.

Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006-2015 rakendusplaan aastateks 2008-2010 – rakendusplaan lähtub 8. novembril 2006.a Riigikogu otsusega heaks kiidetud kõrgharidusstrateegias sõnastatud tegevussuundadest, sõnastades eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused koos tähtaegade, vastutajate ja eelarvega.

Eesti kõrgkoolide kvaliteedilepe – 11. juunil 2003 a. Eesti avalik-õiguslike ülikoolide rektorite poolt allkirjastatud kokkulepe, mille alusel ühtlustatakse nõudmised õppekavadele, omistatavatele akadeemilistele kraadidele ning ülikoolide akadeemilistele ametikohtadele valimisele.

EFQM (European Foundation for Quality Management) – kvaliteedijuhtimise täiuslikkuse mudel, mis toetab organisatsioonide strateegilist juhtimist.

Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustamise standardid ja suunised (ESG – Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, 2009) – ENQA poolt välja töötatud juhised Euroopa riikide kvaliteediagentuuridele välishindamise korraldamiseks kõrgkoolides.

Institutsionaalne akrediteerimine – välishindamine, mille käigus hinnatakse kõrgkooli sisemist kvaliteedikindlustamise süsteemi ja selle toimimist ning tema juhtimise, töökorralduse, õppe- ja teadustegevuse ning -keskkonna vastavust õigusaktidele, kõrgkooli eesmärkidele ja arengukavale.

Kõrghariduse Kvaliteedikindlustamise Euroopa Assotsiatsioon (ENQA – the European Association for Quality Assurance in Higher Education) – Euroopa riikide kvaliteediagentuuride võrgustik

Õpetajahariduse strateegia 2009–2013 annab strateegilised suunad õpetaja professionaalse arengu süsteemseks ja järjepidevaks toetamiseks, eelneva õpi- ja töökogemuse arvestamiseks õpingutes ja kutsealasel hindamisel ning õpetajaharidusega seotud regulatsioonide muutmiseks.

Õppekavagrupi kvaliteedi hindamine – välishindamine, mille käigus hinnatakse õppekavagruppi kuuluvate õppekavade ning nende alusel toimuva õppe vastavust õigusaktidele, riigisisestele ja rahvusvahelistele standarditele, sealhulgas vastava teoreetilise ja praktilise õppe taset, õppejõudude ja teadustöötajate teaduslikku ja pedagoogilist kvalifikatsiooni, samuti ressursside piisavust õppe läbiviimiseks.

Üleminekuhindamine – aastatel 2009-2012 toimuv üleminek õppekavagruppide kvaliteedi hindamisele, mille raames hinnatakse kõrgkoolides õppekavagrupi õppe kvaliteeti, ressursside piisavust ja jätkusuutlikkust.

5. Programmi kirjeldus

Programmi lähtealuseks on Inimressursi arendamise rakendusplaan, Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2007–2013 "Teadmistepõhine Eesti" ning Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006-2015 ja selle rakenduskava aastateks 2008-2010. Silmas peetakse Kõrghariduse Kvaliteedikindlustamise Euroopa Assotsiatsiooni poolt välja töötatud dokumenti „Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustamise standardid ja suunised“.

Kõrgharidusstrateegia näeb ette akrediteerimissüsteemi muutmist diplomite tunnustamise aluselt kõrgkooli eneseparandusele õppesuuna tasandil ning kohustusliku institutsionaalse akrediteerimise juurutamise. Akrediteerimissüsteemi ümber korraldades tuleb arvestada Euroopa Kõrgharidusruumi suundumusi, sh üle-

Euroopalise akrediteerimisagentuuride registri tekkimist ning vajadust hinnata kõiki rahvuslikke kvaliteediagente, kes soovivad nimetatud registri liikmeks saada. Eesti akrediteerimiskeskuse liitumise eelduseks loodava registriga on akrediteerimishinnangute senise otsustamisprotsessi muutmine. Eesmärgiks on olukord, kus kvaliteediotsuseid langetab sõltumatu ekspertide kogu ning haridus- ja teadusministril puudub õigus protsessi sekkuda. Vastavalt 2003.a. haridusministrite poolt Bergenis kokkulepitule peab kõrghariduse kvaliteedikindlustamine põhinema printsiipidele, mis on koondatud Kõrghariduse Kvaliteedikindlustamise Euroopa Assotsiatsiooni juhendmaterjali „Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustamise standardid ja suunised“ (ESG, *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*)¹. Täpsemad põhimõtted registri loomiseks ja sellega liitumiseks kiideti heaks 17-18. mail 2007 Londonis toimunud Euroopa kõrgharidusruumi haridusministrite konverentsil.²

Eelpool kirjeldatud põhimõtted on osaliselt heaks kiidetud ja kinnitatud kõrgharidusstrateegias ning vastavad muudatused on sisse viidud ka ülikooliseadusesse, rakenduskõrgkooli seadusesse ja erakooliseadusesse.

1.jaanuaril 2009.a. loodi Sihtasutuse Archimedes allüksusena Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur (EKKA), mis jätkab aastatel 1997-2008 tegutsenud Eesti kõrghariduse akrediteerimiskeskuse (EKAK) ja kõrghariduse hindamise nõukogu (KHN) tööd. Programm toetab EKKA käivitamist välishindamise parima praktika maaletoomisel ja rakendamisel Eestis.

Programmi elluviimisel arvestatakse ka teisi ESF vahendite abil käivitatud tegevusi, milleks on eeskätt kolmanda taseme õppe kvaliteedi arendamise programm „Primus“, doktoriõppe ja rahvusvahelistumise programm „DoRa“ ning haridusteaduse ja õpetajakoolituse edendamise programm „Eduko“. Samuti peetakse silmas aastatel 2005-2008 läbi viidud ülikoolidevahelise projekti „Ülikoolilõpetajate konkurentsivõime tõstmine läbi õppetegevuse kvaliteedi arenduse“ (LÜKKA) tulemusi. Käesolev programm on loodud Eesti kõrghariduse välishindamise edendamiseks.

6. Programmi eesmärk

6.1 Programmi üldeesmärk on toetada kõrgkoolide institutsionaalse akrediteerimise ja õppekavagruppide kvaliteedi hindamise käivitamist ja rakendumist, sh tõsta kõrgkoolide valmisolekut sisemise kvaliteedijuhtimissüsteemi väljaarendamiseks.

6.2. Programmi alaeesmärgid on:

- 6.2.1. toetada Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri käivitamist ja arendamist (tegevus 1);
- 6.2.2. tagada Eesti kõrghariduse välishindamissüsteemi võrreldavus muu maailma juhtivate /eesrindlike süsteemidega (tegevus 2);
- 6.2.3. tagada üleminekuhindamiseks, institutsionaalseks akrediteerimiseks ja õppekavagruppide kvaliteedi hindamiseks asjatundliku ekspertiisi olemasolu (tegevus 3);
- 6.2.4. tagada kvaliteedijuhtimise ja -hindamise alase informatsiooni kättesaadavus avalikkusele (tegevus 4).

---

¹ <http://www.enqa.eu/files/BergenReport210205.pdf>.

² Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006-2015 rakendusplaan aastateks 2008-2010

7. Programmi partnerid

Programmi panustavaid partnereid struktuuri toetuse seaduse mõistes programmis kavandatud ei ole.

8. Programmi sihtgrupp

Programmi otseseks sihtgrupiks on:

- Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri büroo töötajad ja hindamisnõukogu liikmed;
- kõrgharidust pakkuvate õppeasutuste juhid;
- Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse osakond;
- hindamiskomisjonides osalevad kõrgkoolide õppejõud, tööandjate esindajad, üliõpilased.

Kaudseks sihtgrupiks on:

- õppivad ja potentsiaalsed üliõpilased;
- õppejõud;
- tööandjad.

Programmi tegevuste elluviimiseks kaasatakse ekspertidena kõrgkoolide, üliõpilaste, tööandjate ja ministeeriumide esindajaid üleminekuhindamise komisjonidesse ning välishindamise juhendmaterjalide väljatöötamise töörühmadesse. Ekspertidele ja kõrgkoolide juhtidele korraldatakse programmi raames koolitusi ning seminare, mis aitavad kaasa programmi eesmärkide saavutamisele.

9. Programmi abikõlblikkuse periood

Programmi abikõlblikkuse periood on 1. aprill 2009 kuni 31. detsember 2013. Abikõlblikuks võib lugeda punktis 12 nimetatud kulud, mis on tekkinud abikõlblikkuse perioodil ja sellele järgneva 45 kalendripäeva jooksul tingimusel, et tegevused on toimunud abikõlblikkuse perioodil.

10. Programmi juhtimine

Programmi juhib elluviija. Programmi rakendamiseks ja jooksva töö korraldamiseks loob elluviija tegevmeeskonna.

11. Programmi tegevused

Tegevus 1. Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri käivitamise ja arendamise toetamine

Selgitus

1.jaanuaril 2009.a. loodi Sihtasutuse Archimedes allüksusena Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur (EKKA), mis jätkab aastatel 1997-2008 tegutsenud Eesti kõrghariduse akrediteerimiskeskuse ja kõrghariduse hindamise nõukogu tööd.

Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri missiooniks on Eesti kõrghariduse kvaliteedi edendamine ning parimate kvaliteedikindlustuse praktikate väärtustamine ja levitamine. Erinevalt varasemast on Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur oma hindamisotsustes iseseisev ja sõltumatu, mis on kooskõlas Euroopa üldise tavaga ning Kõrghariduse Kvaliteedikindlustamise Euroopa Assotsiatsiooni (ENQA) koostatud

dokumendis „Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustamise standardid ja suunised“ esitatud soovitusetega.

Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri põhiülesanneteks on:

- õppekavagruppide kvaliteedi hindamise ja institutsionaalse akrediteerimise põhimõtete ja läbiviimise korra väljatöötamine;
- institutsionaalne akrediteerimine ja õppekavagruppide kvaliteedi hindamine;
- õppe läbiviimise õiguse ekspertiisi läbiviimine;
- kõrghariduse hindamise ja kvaliteedi alane koolitustegevus ja nõustamine;
- kõrghariduse hindamise alase teabe avalikustamine;
- osalemine rahvusvahelises koostöös, Eesti esindamine kõrghariduse kvaliteeti puudutavates küsimustes.

Muutunud on nii kõrghariduse välishindamise eest vastutava institutsiooni otsustuspädevus kui ka välishindamise rõhuasetused: kõrghariduse välishindamise eesmärk on suunatus tagasisidestamisele ja arengule, mitte sanktsioonide rakendamine; õppekavade akrediteerimine on asendunud õppekavagruppide kvaliteedi hindamisega.

EKKA missiooni ja ülesannete täitmise eelduseks on EKKA töötajate ja hindamisnõukogu liikmete kvaliteedihindamise alase pädevuse arendamine ning teadlikkuse tõstmine vastava valdkonna parimatest praktikatest (vt ka tegevus 2).

Alategevused

1) Arendusseminaride korraldamine EKKA töötajatele ja hindamisnõukogu liikmetele

Toetatakse välishindamise koolitusi ja arendusseminare, mille raames töötatakse mh välja üleminekuhindamise kord, koostatakse üleminekuhindamise ja institutsionaalse akrediteerimise vahekokkuvõtteid ning esitatakse nendest tulenevaid ettepanekuid süsteemi arendamiseks.

2) EKKA sisemise kvaliteedisüsteemi väljaarendamine ja välishindamise läbimine

Nii EKKA kui ka Haridus- ja Teadusministeeriumi eesmärgiks on, et EKKA kuuluks Euroopa Kvaliteediagentuuride Registrisse (EQAR), mis aitab kaasa nii kvaliteediagentuuri kui kogu Eesti kõrghariduse usaldusväarsuse tõusule. Üheks registrisse pääsemise eelduseks on hästi toimiv sisemise kvaliteedikindlustamise süsteem, mis oleks eeskujuks ka EKKA poolt hinnatavatele õppeasutustele. Alategevuse raames toetatakse tagasisidestamise süsteemide (sh tarkvaraliselt) väljatöötamist ning juriidilise teenuse sisseostmist EKKA toimimist toetavate regulatsioonide väljatöötamiseks.

Teine oluline kvaliteediagentuuride registrisse pääsemise tingimus on välishindamise läbimine. Alategevuse raames toetatakse eneseanalüüsi koostamist ja tõlkimist inglise keelde, välisekspertiisiga (ENQA poolt välja pakutud välisekspertiisi arvestuslik maksumus on 30 000 eurot)³ ning EQAR taotlemisega seotud kulusid.

Tulemus

EKKA on nii eestiseselt kui ka üleeuroopaliselt arvestatav kõrghariduse välishindamist korraldav institutsioon, kuuludes hiljemalt 2013.aastast Euroopa Kvaliteediagentuuride Registrisse.

---

³ http://www.enqa.eu/reviews_principles.lasso

Tegevus 2. Eesti kõrghariduse välis- ja sisehindamissüsteemide võrreldavuse tagamine muu maailma juhtivate /eesrindlike välishindamissüsteemidega

Selgitus

Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri missiooni osaks on parimate kvaliteedikindlustuse praktikate väärtustamine ja levitamine. Parimate kvaliteedikindlustuse praktikate alase teabe hankimine eeldab otsekontakte maailma juhtivate kvaliteediagentuuridega. Aktiivne osalus ülemaailmsetes kvaliteediagentuuride võrgustikes toetab otseselt ka EKKA ülesannete täitmist, mh hõlbustades kompetentsete välisekspertide leidmist ja kaasamist institutsionaalse akrediteerimise ja õppekavagruppide kvaliteedi hindamise ekspertkomisjonidesse. Ka Euroopa ühtse kõrgharidusruumi väljaarendamise, nn Bologna protsessi üheks olulisemaks põhimõtteks on riikidevaheliste kontaktide tihendamine ja üksteiselt õppimine – ning seda mitte ainult Euroopa-siseselt, vaid ka Euroopast väljaspool. Õppeviiside kõrgele efektiivsusele tööalase innovatsiooni tekitamisel, sh ideede genereerimisel ja inspiratsiooniallikana, viitavad ka teadusuuringud (nt innovatsiooni teoorial põhinev Hamiltoni mudel)⁴.

Võrdlusriikide valikul lähtuti järgmistest kriteeriumidest:

1. Riigis on kõrghariduse riiklikult (keskselt) juhitud kvaliteedikindlustuse poliitika.
2. Kõrgkoolides rakendatakse edukalt kvaliteedikindlustuse/-juhtimise üldprintsipi.
3. Riigil on institutsionaalse akrediteerimise pikaajaline tunnustatud kogemus.
4. Riigil on õppekavagruppide kvaliteedihindamise kogemus.
5. Riik on tuntud kvaliteedikindlustuse/-juhtimise põhimõtete levitamise ja avalikkuse teavitamise hea praktika poolest.
6. Riigis on kõrgkooliväliste sidusrühmade (nt tööandjad) eduka kaasamise kogemus kõrgkooli eesmärkide realiseerimisse ja kvaliteedikindlustusse.
7. Riigi kvaliteediagentuur kuulub Euroopa Kvaliteediagentuuride Registrisse.

Ülaltoodud kriteeriumite alusel valiti välja Holland, Hispaania/Portugal, Ameerika Ühendriigid, Austraalia ja Singapur ning seda järgmistel põhjustel:

- Hollandis (ja Belgias) tegutsev kvaliteediagentuur NVAO on üks esimesi Euroopa agenteure, kes võeti vastu Euroopa Kvaliteediagentuuride registrisse ning kes on välja töötanud toimiva agentuuri sisemise kvaliteedikindlustamise süsteemi. Lisaks on NVAO sarnaselt Eestiga üle minemas õppekavade akrediteerimiselt laiemate õppekavarühmade hindamisele (kriteeriumid 4 ja 7).
- Hispaanias ja Portugalis on riiklikul tasemel koordineeritud kvaliteedihindamise süsteem, mis võimaldab kõrgkooli/õppekavagruppe kindlaksmääratud tegevus- ja tulemusnäitajate alusel omavahel võrrelda. Samuti kuuluvad Hispaania mitmed kvaliteediagentuurid Euroopa Kvaliteediagentuuride registrisse (kriteeriumid 1 ja 7).
- Ameerika Ühendriigid omavad maailmas kõige pikaajalisemat kogemust nii kõrgkoolide institutsionaalses kui ka õppekavagruppide akrediteerimises. Lisaks on USA regionaalsed agentuurid välja arendanud sihtgruppide poolt väga hästi vastu võetud teavitussüsteemi seminaride, aastakonverentside ja teavitusmaterjalide näol (kriteeriumid 3, 4, 5).
- Austraalia ülikoolid kasutavad sisemisel kvaliteedikindlustamisel Haridusministeeriumi ja ülikoolide esindajate poolt 2000.aastal välja töötatud suuniseid⁵, mida on kasutusele võtnud ka näiteks

⁴ Tuomi, I. (2005). The future of Learning in the Knowledge Society Disruptive Changes for Europe by 2020. Background paper prepared for DG JRC/IPTS and DG EAC.

<http://www.meaningprocessing.com/personalPages/tuomi/articles/TheFutureOfLearningInTheKnowledgeSociety.pdf>

⁵ McKinnon, K.R. Walker, S.H., Davis, D. (2000). Benchmarking. A manual for Australian Universities. Department of Education, Training and Youth Affairs.

lirimaa. Erinevalt Euroopa kõrgkoolidest, kus kvaliteeditagamisel on kasutatud/kohandatud eelkõige EFQM mudelit, kasutavad Austraalia ülikoolid *Balanced Scorecardi* (kriteeriumid 1, 2).

- Singapur on väikese riigina panustanud edukalt kõrghariduse rahvusvahelistumisse ning omab suurt kogemust ülikoolide ja ettevõtluse integreerimisel ning ettevõtetes toimivate kvaliteedimudelite kasutuselevõtmises kõrgkoolides (kriteeriumid 1 ja 6).

Lisaks jätkatakse juba toimivate kontaktide edasiarendamist Põhjamaade ja Balti riikide kvaliteediagentuuridega ning maailma kvaliteediagentuuride võrgustikega (nt ENQA, INQAAHE, CEEN).

Alategevused

1) Õppereisid maailma juhtivatesse kõrghariduse kvaliteedikindlustamise erinevaid lähenemisi praktiseerivatesse riikidesse

Toetatakse EKKA büroo ja hindamisnõukogu esindajate osalemist USA-s *Middle States Commission of Higher Education* (MSCHE) korraldatud kvaliteedialasel konverentsil ja Hollandis NVAO külastust.

Singapuri õppereis on kavandatud eelkõige Eesti ülikoolide ja rakenduskõrgkoolide rektoritele eesmärgiga kaasa aidata kõrgkoolide tippjuhtide ühise teadmise tekkimisele kvaliteedijuhtimise, sh ettevõtluse kaasamise võimalustest. Õppereisile eelneb sissejuhatav kvaliteedialane koolitus ning järgneb reflekteeriv jätkukoolitus.

Õppereisidele kaasatakse üldjuhul ka vähemalt üks Haridus- ja teadusministeeriumi esindaja, kuna külastatavates riikides on kõrgkoolide kvaliteedialase teadlikkuse tõstmisel oluline roll just haridusministeeriumidel ning kõrghariduse kvaliteedikindlustamise süsteemi arendamisel on vajalik kõikide osapoolte ühine arusaam selle eesmärkidest ja saavutamise võimalustest.

2) Koostöö arendamine Põhjamaade ja Balti riikide kvaliteediagentuuridega

Toetatakse EKKA büroo ja hindamisnõukogu liikmete külaskäiku ühte kuni kahte Põhjamaade kvaliteediagentuuri (sh Soome) ning ühisseminaride korraldamist Eestis.

3) Osalemine kvaliteediagentuuride võrgustikes

Toetatakse EKKA büroo töötajate ja/või hindamisnõukogu liikmete osalemist kvaliteediagentuuride võrgustike (nt ENQA, INQAAHE, CEEN) aastakonverentsidel ja olulisematel seminaridel.

Tulemus

Eesti kõrghariduse välis- ja sisehindamine toimub kooskõlas muu maailma vastava valdkonna arengute ja parima praktikaga.

Tegevus 3. Üleminekuhindamiseks, institutsionaalseks akrediteerimiseks ja õppekavagruppide kvaliteedihindamiseks asjatundliku ekspertiisi olemasolu tagamine

Selgitus

Kõiki osapooli rahuldav välishindamine eeldab selgeid ja põhjendatud reegleid ning asjatundlikke ja motiveeritud hindajaid. Eesti kõrgharidussüsteemi edasise arengu seisukohalt on võtmetähtsusega eelkõige üleminekuhindamine, mille tulemusel formuleeritud otsusega antakse kõrgkoolidele teatud õppekavagruppides õigus õpet läbi viia. Üleminekuhindamine toimub 28 õppekavagrupis ning iga gruppi hindab keskmiselt 7 ekspert. Seega on tarvis läbi viia hindamiskoolitused 196-le avaliku konkursi käigus välja valitud eksperdile. Kvaliteetse ekspertiisi saamiseks peab ekspertide poolt tehtav töö olema tasustatav.

Samuti on erinevalt varasemast kavas läbi viia sissejuhatavad koolitused institutsionaalsel akrediteerimisel ja õppekavagruppide kvaliteedi hindamisel osalevatele välisekspertidele, et hindajatel tekiks ühtne arusaam Eesti kõrghariduse kontekstist ja välishindamise põhimõtetest. Kõrgkoolide poolt senisele akrediteerimissüsteemile antud tagasisides on kõige rohkem kritiseeritud välishindajatest koosnenud ekspertkomisjonide ebaühtlust ning konteksti mittetundmist.

Tegevus toetab otseselt EKKA põhiülesannete täitmise ettevalmistust.

Alategevused

1) Institutsionaalse akrediteerimise ja õppekavagruppide kvaliteedihindamise protseduuride väljatöötamisel ekspertide kasutamine

Hiljemalt 2010.aasta lõpuks peab EKKA töötatama välja institutsionaalse akrediteerimise ja õppekavagruppide kvaliteedihindamise protseduurid. Protседuuride väljatöötamise kaasatakse ekspertidena kõrgkoolide esindajad ja kvaliteedispetsialistid.

2) Välishindamise koolituste korraldamine hindamiskomisjonidele ja kõrgkoolide esindajatele (sh üleminekuhindamine, õppekavagruppide kvaliteedihindamine, institutsionaalne akrediteerimine, eneseanalüüsi koostamine)

Toetatakse 2-päevaste koolituste korraldamist üleminekuhindamise hindamiskomisjonide liikmetele (u 200 inimest) ning 1-päevaste koolituste korraldamist institutsionaalset akrediteerimist ja õppekavagruppide kvaliteedihindamist läbiviivatele välisekspertidele.

3) Üleminekuhindamise hindamiskomisjonide liikmete töö tasustamine

Üleminekuhindamise käigus hinnatakse õppe kvaliteeti, ressursse ja jätkusuutlikkust kõikides kõrghariduse omandamist võimaldavates õppeasutustes õppekavagruppide ja õppeastmete lõikes, mis teeb kokku 130 hinnatavat ühikut. Hindamiskomisjonide (28) töös osalevad hindajad on avaliku konkursi käigus leitud ning läbinud vastava 2-päevase koolituse. Igal hindamiskomisjonil on 5 põhiliiget ning olenevalt hindamiskomisjoni poolt hinnatavate ühikute arvust 1-5 asendusliiget. Komisjoni juurde määratakse ka assistent, kelle ülesanne on hindamisprotsessi dokumenteerimine. Hindamine toimub etteantud vormides, EKKA kinnitatud tingimuste ja korra ning vastavate juhendmaterjalide alusel. Lisaks kõrgkooli esitatud andmete ja dokumentide läbitöötamisele hõlmab tavamenetlus kõrgkooli külastust. Doktoriope hindamisel võidakse kaasata väliseksperite.

Tulemus

Välishindamise korraldus on ladus ja läbipaistev. Välishindamise kaudu saadav tagasiside toetab kõrgkoolide üldist arengut ning sisemise kvaliteedijuhtimissüsteemi toimimist.

Tegevus 4. Kvaliteedikindlustuse ja välishindamise alase informatsiooni kättesaadavuse tagamine avalikkusele

Selgitus

Välishindamise läbiviimise põhimõtted ning hinnatavad aspektid peavad olema kõigile osapooltele teada ja mõistetavad. Ühelt poolt peab erinevate sihtgruppide (näiteks üliõpilane, kõrgkooli juhtkond, välishindaja) vajadusi arvestav pidevalt kaasajastatud info olema kättesaadav EKKA kodulehel, teiselt poolt peab sihtgruppidel olema võimalus kaasa rääkida kvaliteedikindlustusega seotud tegevuste arendamisel ning kohtuda teiste riikide vastava valdkonna praktikutega. Viimatinimetatut toetab alates 2010.aastast käivituv kõrghariduse kvaliteedi aastakonverents.

Tegevus toetab otseselt EKKA missiooni täitmist ja põhiülesannete täitmise ettevalmistust.

Alategevused

1) Infomaterjalide koostamine ja väljaandmine, veebilehe arendus

Toetatakse EKKA veebilehe arendamist, sh kujundus, veebilehe tõlkimine inglise keelde, andmebaaside arendamine, samuti infomaterjalide koostamist ja väljaandmist (näiteks EKKA tutvustus, välishindamiste juhendmaterjalid hindajatele ja kõrgkoolidele) ning nende tõlkimist inglise keelde.

2) Kõrghariduse kvaliteedi aastakonverentside korraldamine

Toetatakse Eesti kõrghariduse avalikkusele suunatud konverentside korraldamist, sh välisesinejate kutsumist, pidades silmas tegevuses 2 nimetatud MSCHE konverentsil saadud kogemust ning kasutades sama tegevuse raames loodud kontakte. Konverentsikülalistele kehtestatakse väike osalustasu.

Tulemus

Pidevalt kaasajastatud informatsioon on huvigruppidele kättesaadav.

12. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

12.1. Tegevuste elluviimiseks tehtavad kulud on abikõlblikud, kui need on programmi tegevustega otseselt seotud ning elluviimiseks vältimatult vajalikud ja vastavad järgmistele tingimustele:

12.1.1. kulud on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1081/2006, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1784/1999 (ELT L 210, 31.07.2006, lk 12-18);

12.1.2. kulud on kooskõlas „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 21 lg 2 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 31. jaanuari 2007.a määrusega nr 26 „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse kulude abikõlblikkuse või mitteabikõlblikkuse määramise tingimused ja kord” (edaspidi *abikõlblikkuse määrus*);

12.1.3. kulud on kooskõlas programmis ja programmi elluviijaga sõlmitavas halduslepingus sätestatuga ning muudes õigusaktides sätestatud nõuetega.

12.2. Abikõlblikud on järgmised kulud:

12.2.1. programmi ettevalmistamise ja elluviimisega seotud personalikulud:

12.2.1.1. töötaja töötasu, kui ta töötab programmi heaks töölepingu, avaliku teenistuja ametisse nimetamise käskkirja või korralduse või võlaõigusliku lepingu alusel;

12.2.1.2. töötaja puhkusetasu proportsionaalselt programmi heaks töötatud ajaga ja vastavalt „Töölepingu seaduses” sätestatud korrale;

12.2.1.3. töötaja transpordikulud, vastavalt ühissõiduki pileti või taksoarve summale, tegelikule kulule kütusekulu tõendava dokumendi ja kalkulatsiooni esitamisel või vastavalt asutusesiseselt kehtestatud isikliku sõiduvahendi kasutamise tingimustele ja korrale. Tasuline parkimine hüvitatakse kuludokumentide alusel, mis esitatakse koos selgitusega;

12.2.1.4. lähetuskulu, sealhulgas päevaraha, majutuskulu, parkimiskulu, reisikindlustus, toitlustuskulu, transpordikulu, kui töötaja töötab programmi heaks töölepingu või avaliku teenistuja ametisse nimetamise käskkirja või korralduse alusel;

12.2.1.5. seadusest tulenevad ametist vabastamise ja töölepingu lõpetamise ning muud seadusest tulenevad hüvitised proportsionaalselt programmi heaks töölepingu või avaliku teenistuja ametisse nimetamise käskkirja või korralduse alusel;

- 12.2.1.6. kinnipidamised ja seadusest tulenevad maksud töötasudelt, puhkusetasult ja seadusest tulenevatelt hüvitistelt;
  - 12.2.1.7. muud programmi elluviimiseks vajalikud personalikulud (töötervishoiuga seotud kulud, programmi personali värbamisega seotud kulud, programmi personali programmi elluviimiseks vajalike koolituste ja konverentside osavõtutasud jm);
  - 12.2.2. programmi sihtgruppi kuuluva isiku koolituste, õppereiside, konverentside jms kulu, sealhulgas osalustasu, transpordikulu, viisa, reisikindlustus ja majutuskulu. Täpsema kulude loetelu, piirangud ning hüvitamise korra kehtestab elluvijja;
  - 12.2.3. programmiga otseselt seotud üldkulud vastavalt abikõlblikkuse määruse § 3 lõikele 5;
  - 12.2.4. programmi elluviimiseks vajalikud rendi- ja üürikulud;
  - 12.2.5. programmi abikõlblike kulude puhul tekkiv erisoodustusena käsitletav kulu ja tasutav maks „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 tähenduses;
  - 12.2.6. käibemaks vastavalt abikõlblikkuse määruse § 6 sätestatule;
  - 12.2.7. koolituste, seminaride ja töökoosolekute korraldamise kulu;
  - 12.2.8. programmi teavitamiskulud;
  - 12.2.9. programmi dokumentide säilitamise, arhiveerimise ja hävitamisega seotud kulud;
  - 12.2.10. programmi teostamiseks vajalike hangete läbiviimisega seotud kulud ja sisseostetavad teenused (sh uuringud ja analüüsid, tõlketööd, trüki- ja kujundustööd, juriidiline nõustamine, IKT-lahendused jm);
  - 12.2.11. programmi raames toetatavate tegevustega otseselt seotud ja nende elluviimiseks vajalikud muud kulud.
- 12.3 Mitteabikõlblikud kulud on lisaks abikõlblikkuse määruse § 15 loetletule:
- 12.3.1 amortisatsioonikulud;
  - 12.3.2 liiklusvahendite ostmise ja liisimine;
  - 12.3.3 kinnisasja ostmise;
  - 12.3.4 päevaraha, majutuskulu ja mootorsõiduki kasutamise kulu osas, mis ületab õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvat piirmäära;
  - 12.3.5 organisatsiooni juhtimisega seotud personalikulud.

13. Programmi eelarve

Programmi kogumaksumus on **11 218 780** krooni, millest Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest finantseeritakse kuni 93,6% ning maksete maksimaalne summa on 10 498 241 krooni. Elluvijja omaosalus moodustab 6,4% programmi mahust, minimaalselt 720 539 krooni.

13.1 Programmi eelarve rahastamisallikate lõikes (kroonides)

Finantseerimisallikas		Summa	Osakaal %
1. Programmi kogumaksumus (rida 4 + 7)		11 218 780	100,0
Struktuuri-toetus 93,6%	2. ESF osalus	10 498 241	93,6
	3. Eesti avaliku sektori sihtotstarbeline eraldis	-	-
	4. Toetus kokku (rida 2 + 3)	10 498 241	93,6
Oma- finantseering 6,4%	5. Programmi elluvijja osalus	720 539	6,4
	6. Omafinantseering kokku (rida 5)	720 539	6,4

13.2 Programmi tegevuste eelarve aastate lõikes (kroonides)

Aasta	2009	2010	2011	2012	2013	Kokku
Eelarve	1 050 000	5 356 000	2 456 780	1 856 000	500 000	11 218 780

13.3 Programmi eelarve tegevuste lõikes (kroonides)

Rea nr	Kulukoht	Struktuuri toeetus			Omafinantseering			Kulud kokku	ESF tüüpi kulu	ERF tüüpi kulu
		ESF finantseering	Riiklik finantseering	Struktuuri toeetus kokku	Elluvija osalus	Partnerite osalus	Kokku			
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	10	11	
1	Programmi administratiivkulud 13,2%	1 385 768	0	1 385 768	72 935	0	72 935	1 458 703	1 458 703	
1.1	Kulud töötasudeks	1 347 768	0	1 347 768	70 935	0	70 935	1 418 703		
1.2	Muud kulud	38 000	0	38 000	2 000		2 000	40 000		
2	Tegevuste elluviimisega seotud kulud	9 112 473	0	9 112 473	479 604	0	479 604	9 592 077	0	
2.1	Tegevus 1. Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri käivitamine ja arendamine	1 642 930	0	1 642 930	86 470	0	86 470	1 729 400	0	
2.2	Tegevus 2. Eesti kõrghariduse välis- ja sisehindamissüsteemide võrreldavuse tagamine muu maailma juhtivate /eesriindlike välishindamissüsteemidega	1 413 600	0	1 413 600	74 400	0	74 400	1 488 000	0	

2.3	Tegevus 3. Üleminekuhindamiseks, institutsionaalseks akrediteerimiseks ja õppekavagruppide kvaliteedihindamiseks asjatundliku ekspertiisi olemasolu tagamine	5 085 376	0	5 085 376	267 651	0	267 651	5 353 027	5 353 027	0
2.4	Tegevus 4. Kvaliteedikindlustuse ja välishindamise alase informatsiooni kättesaadavuse tagamine avalikkusele	970 567	0	970 567	51 083	0	51 083	1 021 650	1 021 650	0
3	Programmi tulud	0	0	0	168 000	0	168 000	168 000	168 000	0
	Kulud kokku	10 498 241	0	10 498 241	720 539	0	720 539	11 218 780	11 218 780	0
	ESF ja ERF tüüpi kulude osakaal programmi kogumaksumusest (%)								100	0

14. Programmi tegevus- ja ajakava

	Tegevused	Periood
1	Programmi ettevalmistamine	2009
2	Programmi juhtimine	2009-2013
3	Tegevus 1. Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri käivitamine ja arendamine	2009-2013
4	Tegevus 2. Eesti kõrghariduse välis- ja sisehindamissüsteemide võrreldavuse tagamine muu maailma juhtivate /eesrindlike välishindamissüsteemidega	2009-2012
5	Tegevus 3. Üleminekuhindamiseks, institutsionaalseks akrediteerimiseks ja õppekavagruppide kvaliteedihindamiseks asjatundliku ekspertiisi olemasolu tagamine	2009-2012
6	Tegevus 4. Kvaliteedikindlustuse ja välishindamise alase informatsiooni kättesaadavuse tagamine avalikkusele	2009-2013

15. Programmi Indikaatorid

Indikaator	Selgitus	Algtase	Kontroll-tase	Sihttase
Alaeesmärk 1: Toetada Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri käivitamist ja arendamist (tegevus 1)				
<i>Väljundiindikaatorid:</i> Koolitusseminarid läbinud EKKA töötajate ja hindamiskoostöötajate arv	Programmi vahenditest koolitatud EKKA töötajate ja HN liikmete arv	2009: 0	2011: 17	2013: 17
Väljatöötatud regulatsioonide hulk	Allikas: programmi aastaaruanded	2009: 0	2011: 2	2013: 3
<i>Tulemusindikaator:</i> EKKA kuulub Euroopa Kvaliteediagentuuride registrisse	Allikas: EQAR register	2009: ei		2013: jah
Alaeesmärk 2: Tagada Eesti kõrghariduse välishindamissüsteemi võrreldavus muu maailma juhtivate /eesrindlike süsteemidega (tegevus 2)				
<i>Väljundiindikaator:</i> Kontaktide arv kõrghariduse kvaliteeditagamise valdkonnas	Arvestuse aluseks on programmi vahenditest toimunud koolitusreiside arv maailma juhtivatesse/ regionaalselt	2009:0	2011:3-5	2013: 7

juhtivate/regionaalselt huvipakkuvate riikidega.	huvipakkuvatesse kõrghariduse kvaliteediagentuuridesse. Allikas: programmi aastaaruanded			
<i>Tulemusindikaator:</i> Eesti kõrghariduse välis- ja sisehindamist toetavad regulatsioonid on kooskõlas muu maailma vastava valdkonna arengute ja parima praktikaga.	EKKA poolt välja töötatud regulatsioonide võrdlusanalüüs külastatud riikide vastavate regulatsioonidega. Allikas: regulatsioonide võrdlusanalüüs	2009: 0		2013:1
Alaesmärk 3. Tagada üleminekuhindamiseks, institutsionaalseks akrediteerimiseks ja õppekavagruppide kvaliteedi hindamiseks asjatundliku ekspertiisi olemasolu (tegevus 3)				
<i>Väljundiindikaatorid:</i> Koolitatud välishindajate arv; Välishindamise regulatsioonide väljatöötamisel kasutatud ekspertide arv	Arvestuse aluseks on programmi vahenditest koolitatud üleminekuhindamisel, õppekavagruppide kvaliteedi hindamisel ja institutsionaalsel akrediteerimisel ning vastavate regulatsioonide väljatöötamisel osalevate ekspertide arv Allikas: programmi aastaaruanded	2009:0	2011: 150 2011: 10	2013: 150 2013: 10
<i>Tulemusindikaator:</i> Välishindamise kaudu saadav tagasiside toetab kõrgkoolide üldist arengut ning sisemise kvaliteedijuhtimissüsteemi toimimist.	Tulemust on võimalik mõõta kõrgkoolide tagasiside kaudu. Arvestuse aluseks on vastanute protsent, kes on välishindamise süsteemiga rahul või väga rahul. Allikas: programmi aastaaruanded	2009:0		2013: 70%
Alaesmärk 4. Tagada kvaliteedijuhtimise ja -hindamise alase informatsiooni kättesaadavus avalikkusele (tegevus 4)				
<i>Väljundiindikaator</i> Väljatöötatud juhendmaterjalide arv; Läbiviidud konverentside arv	Arvestuse aluseks on programmi vahenditest välja töötatud juhendmaterjalide ning aastakonverentside hulk. Allikas: programmi aastaaruanded	2009:0 2009: 0	2011: 2 2011: 2	2013:3 2013: 3
<i>Tulemusindikaator:</i> Sihtgrupi rahulolu	Tulemust on võimalik mõõta sihtgrupi (kõrgkoolid, välishindajad) tagasiside kaudu. Arvestuse aluseks on vastanute	2008:0		2013: 70%

	protsent, kes on teavitussüsteemiga ja juhendmaterjalidega rahul või väga rahul. Allikas: programmi aastaaruanded, õppejõudude küsitlus			
--	--	--	--	--

16. Programmi elluviija kohustused

- 16.1. Elluviija peab toetust kasutama sihtotstarbeliselt abikõlblike kulude katteks, mis on vajalikud programmis kirjeldatud eesmärgi ja tulemuste saavutamiseks, ning rakendama programmi vastavalt kinnitatud eelarvetele ja tegevuskavadele.
- 16.2. Elluviijale kohalduvad kõik struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Lisaks on elluviija kohustatud:
  - 16.2.1. koguma andmeid programmi aruandluse jaoks, sh programmi osalejate kohta kooskõlas „Isikuandmete kaitse seadusega”;
  - 16.2.2. esitama rakendusüksusele eelnevalt rakendusasutuse poolt kinnitatud programmi järgneva aasta eelarve ja tegevuskava hiljemalt kalendriaasta 15. detsembriks. Koos nimetatud dokumentidega esitab elluviija rakendusüksusele väljamaksete prognoosi ning hangete läbiviimise plaani. Järgneva aasta eelarve ja tegevuskava koostamisel lähtutakse programmi eelarvest tegevuste lõikes ning tegevus- ja ajakavast (punkt 13.3 ja 14) ning rakendusasutuse koostatud soovituslikust vormist. Hangete läbiviimise plaan kajastab hankeid maksumusega üle 200 000 krooni (ilma käibemaksuta). 2009. ja 2010. aasta eelarve ja tegevuskava, 2010. aasta väljamaksete prognoosi ning hangete läbiviimise plaani esitab elluviija rakendusüksusele ühe kuu jooksul pärast programmdokumendi kinnitamist. Kinnitatud eelarve koopia esitatakse rakendusasutusele;
  - 16.2.3. järgima hangete läbiviimisel „Riigihangete seaduses” kehtestatud nõudeid;
  - 16.2.4. pakkujate paljususe olemasolul võrdlema hindu, kui programmiga seotud hanke maksumus jääb vahemikku 50 000 krooni kuni 10 000 eurot (ilma käibemaksuta);
  - 16.2.5. võtma pakkujate paljususe olemasolul vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumist, kui programmiga seotud hanke maksumus jääb vahemikku 10 000 eurot (ilma käibemaksuta) kuni „Riigihangete seaduses” sätestatud riigihanke piirmäär või kui hangitakse „Riigihangete seaduse” § 19 sätestatud lihtsustatud korras tellitavaid teenuseid maksumusega alates 10 000 eurot (ilma käibemaksuta);
  - 16.2.6. maksuma tagasi rakendusüksuse poolt tagasinõutava toetuse tagasinõudmise otsuses märgitud summas ja tähtajaks;
  - 16.2.7. esitama rakendusasutuse või rakendusüksuse järelpäringutele vastused 10 tööpäeva jooksul;
  - 16.2.8. täitma muid rakendusasutuse ja programmi elluviija vahel programmi elluviimiseks sõlmitud halduslepingust tulenevaid kohustusi;
  - 16.2.9. täitma abikõlblikkuse määrase § 11 sätestatud tulu teenimisega seotud kohustusi;
  - 16.2.10. tagama, et elluviija raamatupidamises on toetuse kasutamisest saadud tulu muust tulust ning toetuse kasutamisega seotud kulu muust kulust, samuti kulusid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatud, välja arvatud Euroopa

Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1081/2006, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1784/1999 (ELT L 210, 31.07.2006, lk 12–18), artikli 11 lõike 3 punktis b sätestatud juhtudel;

16.2.11. säilitama programmi dokumentatsiooni 31. detsembrini 2025. a;

16.2.12. kooskõlastama kõik programmi tegevuste elluviimiseks vajaminevad juhendid, töökorrad jt programmi tõlgendavad dokumendid ja nende muudatused enne kinnitamist rakendusüksusega.

17. Rakendusüksuse õigused ja kohustused

17.1. Rakendusüksusel on õigus:

17.1.1. kontrollida programmi teostamist elluvijja territooriumil, ruumides, samuti elluvijja raamatupidamist ning toetuse kasutamise tingimuste täitmist, sealhulgas teostada programmi tegevuste järelevalvet;

17.1.2. osaleda vaatlejana hankekomisjoni töös ja hankelepingu sõlmimisele eelnevatel läbirääkimistel, mis on vajalikud riigihanke läbiviimiseks ja lepingu sõlmimiseks;

17.1.3. tutvuda programmi teostamise käigus koostatavate dokumentidega;

17.1.4. peatada toetuse väljamaksmine või keelduda väljamaksmisest kui:

17.1.4.1. elluvijja majanduslik olukord on niivõrd halvenenud, et programmi elluviimine on ohustatud;

17.1.4.2. elluvijja ei ole täitnud struktuuritoetuse seaduses või selle alusel antud õigusaktides või programmis sätestatud kohustusi;

17.1.4.3. esitatud väljamaksetaotlus või kuludokumendid ei vasta ettenähtud nõuetele;

17.1.4.4. esitatud kuludokumendid ei vasta programmi perioodile, tegevustele või eesmärkidele;

17.1.4.5. toetust taotletakse mitteabikõlblike kulude katteks;

17.1.4.6. muudel struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides toodud juhtudel.

17.1.5. teostada muid struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud toiminguid.

17.2. Rakendusüksuse kohustus on:

17.2.1. programmi seire- ja järelevalveandmete sisestamine struktuuritoetuse riiklikku registrisse;

17.2.2. toetuse kasutamise seire läbiviimine ning aruandluse kontrollimine;

17.2.3. programmi elluvijja poolt koostatud programmi aasta- ja lõpparuande läbivaatamine ja kinnitamine ning edastamine rakendusasutusele teadmiseks;

17.2.4. elluvijjale toetuse andmist ja kasutamist puudutavates küsimustes selgituste andmine;

17.2.5. toetuse andmise ja kasutamise aruandluse jaoks vajalike andmete esitamine rakendusasutusele;

17.2.6. toetuse andmise ja kasutamise kohta ülevaadete koostamine ja avalikustamine;

17.2.7. programmi järelevalve, sh ettekirjutuse tegemine ning ettekirjutuse täitmise jälgimine;

17.2.8. rakendusasutuse teavitamine rikkumistest;

17.2.9. väljamaksete menetlemine, sh kulude abikõlblikkuse kontroll;

17.2.10. toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumentide säilitamine vähemalt 2025. aasta 31. detsembrini;

17.2.11. muude õigusaktides sätestatud kohustuste täitmine.

18. Toetuse väljamaksete tegemise kord

- 18.1. Toetuse väljamaksete tegemisel lähtutakse struktuuritoetuse seaduse § 23-st.
- 18.2. Esimese väljamaksetaotluse võib esitada koos väljamaksete prognoosiga.
- 18.3. Toetus makstakse elluvijale välja rakendusüksusele esitatud väljamaksetaotluse alusel. Elluvija peab esitama rakendusüksuse poolt kinnitatud vormil väljamaksetaotlused rakendusüksusele vastavalt punktis 16.2.2 nimetatud prognoosile, kuid mitte harvemini kui kord kvartalis ja mitte tihedamini kui kord kuus.
- 18.4. Rakendusüksuse nõudmisel lisab programmi elluvija väljamaksetaotlusele kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiaid. Esimesele ja viimasele väljamaksetaotlusele tuleb lisada kõik kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiaid.
- 18.5. Väljamaksetaotluste koostamise aluseks olevad dokumendid peavad vastama „Raamatupidamise seaduse” § 7 toodud nõuetele.
- 18.6. Juhul, kui väljamaksetaotlus erineb rohkem kui 1/4 võrra esitatud prognoosist, on elluvija rakendusüksuse nõudel kohustatud esitama korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta osas.
- 18.7. Väljamaksetaotlusi esitatakse kogu programmi kohta, vastavalt punktis 16.2.2. nimetatud prognoosile.
- 18.8. Elluvija võib rakendusüksuselt taotleda väljamakset osaliselt tasutud kuludokumentide alusel. Elluvijal peab arvest omaosaluse osa olema ära makstud. Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtava väljamakse aluseks on leping, arve ja maksekorralduse koopia omaosaluse äramaksmise kohta. Elluvija võib rakendusüksuselt taotleda ettemakset programmi tegevuste elluviimiseks enne kohustuste tekkimist vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 23 lõikes 4⁵ sätestatule. Ettemakse ja osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtava väljamakse puhul lähtutakse Rahandusministri 01.03.2007.a määruses nr 15 „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse väljamaksmise tingimused ja kord” sätestatust
- 18.9. Viimane väljamaksetaotlus esitatakse koos programmi lõpparuandega välja arvatud juhul, kui viimast väljamakset soovitakse ettemaksena või osaliselt tasutud kuludokumentide alusel. Kui elluvijale on viimane väljamakse tehtud ettemaksena või osaliselt tasutud kuludokumentide alusel, esitab ta väljamakse abikõlblike kuludega katmise aruande nõutud kulu- ja maksedokumentidega hiljemalt lõpparuandega. Viimane väljamakse tehakse pärast lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt v.a ettemakse ja osaliselt tasutud kuludokumentide alusel väljamakstud toetuse puhul.

19. Programmi muutmise tingimused

- 19.1 Elluvija teavitab rakendusüksust ja rakendusasutust viivitamatult kirjalikku taasesitust võimaldavas vormis vajadusest teha programmis või halduslepingus muudatusi ja esitab programmi muutmise taotluse.
- 19.2 Elluvija on kohustatud taotlema programmi muutmist juhul, kui:
  - 19.2.1 muutuvad programmi elluvija juriidilised andmed;
  - 19.2.2 muutub käibemaksu abikõblikkus;

- 19.2.3 soovitakse muuta programmi rakendamise või kulude abikõlblikkuse perioodi;
- 19.2.4 soovitakse muuta programmi tegevusi või tegevuste ajakava;
- 19.2.5 soovitakse muuta programmi eelarvet tegevuste lõikes (punkt 13.3), kui ühe eelarverea summat muudetakse rohkem kui 10% eelarverea kinnitatud summast, arvestades, et programmi kogueelarve ei suurene.
- 19.3. Punktis 19.2.1 ja 19.2.2 nimetatud juhtudel esitab elluviija programmi muutmise taotluse otse rakendusasutusele.
- 19.4. Punktis 19.1, 19.2.3, 19.2.4 ja 19.2.5 nimetatud programmi muutmise taotluse esitab elluviija programmi muutmise taotluse rakendusüksusele;
- 19.5. Rakendusüksus vaatab muutmise taotluse läbi ja edastab selle rakendusasutusele 10 tööpäeva jooksul taotluse saabumisest koos hinnanguga muudatuse lubamise kohta.
- 19.6. Puuduste esinemisel annab rakendusüksus elluviijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.
- 19.7. Elluviija võib programmi muutmise taotluse esitada kuni kaks korda aastas v.a. punktides 19.2.1 ja 19.2.2 toodud juhtudel.
- 19.8. Rakendusüksusel on õigus taotleda programmi muutmist, kui programmi aruannetest või muudest objektiivsetest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik programmi eduka läbiviimise või eesmärkide saavutamiseks, esitades rakendusasutusele muutmise taotluse, teavitades sellest programmi elluviijat.
- 19.9. Programmi muutmise korraldab rakendusasutus. Rakendusasutusel on õigus iseseisvalt algatada programmi muutmine, teavitades sellest rakendusüksust ja elluviijat.
- 19.10. Rakendusasutus edastab muudetud programmi või halduslepingu rakendusüksusele ja elluviijale.
- 19.11. Juhul, kui muudatus programmi eelarves tegevuste lõikes (punkt 13.3) tehakse väiksemas mahu kui punktis 19.2.5 nimetatul, on elluviija enne muudatuste tegemist kohustatud uue programmi eelarve tegevuste lõikes kooskõlastama rakendusüksusega ning esitama kooskõlastatud eelarve tegevuste lõikes rakendusasutusele.
- 19.12. Juhul, kui elluviija soovib programmi aasta eelarvet ja tegevuskava muuta selliselt, et üks eelarverida muutub rohkem kui 10% selle kinnitatud summast, on elluviija kohustatud enne kinnitatud programmi aasta eelarvest erinevate kulutuste tegemist esitama uue programmi aasta eelarve rakendusüksusele kooskõlastamiseks. Rakendusüksus edastab peale kooskõlastamist programmi aasta eelarve rakendusasutusele kinnitamiseks.
- 19.13. Juhul, kui muudatus programmi aasta eelarves tehakse väiksemas mahu kui punktis 19.12 nimetatul, on elluviija enne kulutuste tegemist kohustatud rakendusüksust muudatustest teavitama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja esitama rakendusüksuse nõudel uue eelarve.
- 19.14. Rakendusasutus võib vajadusel koos programmi järgneva aasta eelarve ja tegevuskava kinnitamisega muuta programmi eelarvet aastate lõikes.
- 19.15. Programmi alusel antava toetuse suurendamise tingimused:
  - 19.15.1. toetuse suurendamine on vajalik programmi eesmärkide saavutamiseks;
  - 19.15.2. meetme „Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia võtmevaldkondade ja haridusteaduse eelisarendamine“ eelarve vahendite jääk võimaldab seda;
  - 19.15.3. toetuse summa suurenemisel toetuse määr ei suurene.

20. Programmi aruandlus

- 20.1. Rakendusasutus kehtestab programmi aruannete esitamise korra ning aastaaruande ja lõpparuande vormid.
- 20.2. Elluviija esitab eelnevalt Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse osakonnaga kooskõlastatud programmi aastaaruande rakendusüksusele 31. jaanuariks. 2009 ja 2010. aasta aruanded esitatakse koos.
- 20.3. Elluviija esitab rakendusüksusele Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse osakonnaga kooskõlastatud programmi lõpparuande 50 kalendripäeva jooksul abikõlblikkuse perioodi lõppemisest.
- 20.4. Rakendusüksus kontrollib programmi aasta- ja lõpparuande vormikohasust ning andmete õigsust. Kui programmi aruanne on nõuetekohaselt täidetud ja selles esitatud andmed õiged ning viidatud puudused parandatud, kinnitab rakendusüksus aruande ning teavitab sellest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis programmi elluviijat ja rakendusasutust.
- 20.5. Kui aruandes esitatud andmetest ilmneb, et programmi eduka eluviimise tagamiseks on vaja rakendada täiendavaid abinõusid, teeb rakendusüksus programmi elluviijale ja rakendusasutusele ettepaneku programmi tegevuste ajakava või eelarve muutmiseks.
- 20.6. Muud programmi elluviimise ja elluviija finantseerimisega seotud aruanded ning nende esitamise tähtajad lepitakse kokku rakendusasutuse ja elluviija vahelises halduslepingus, millest koopia edastatakse rakendusüksusele.

21. Teavitamine

- 21.1. Elluviijal on tulenevalt struktuuritoetuse seaduse § 22 punktist 13 ning Vabariigi Valitsuse 30.08.2007. a. määrusest nr 211 „Struktuuritoetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, selle avalikustamise ning toetusest rahastatud objektide tähistamise ja Euroopa Liidu osalusele viitamise tingimused ning kord“ kohustus teavitada programmi sihtgrupe ning avalikkust, et tegemist on struktuuritoetuse abil elluviidava programmiga.
- 21.2. Elluviija tagab programmilase teavitustegevuse kogu rakenduse perioodi jooksul (sh teavitades programmi algamisest ja lõppemisest) ning kasutab Vabariigi Valitsuse 30.08.2007. a. määrusest nr 211 „Struktuuritoetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, selle avalikustamise ning toetusest rahastatud objektide tähistamise ja Euroopa Liidu osalusele viitamise tingimused ning kord“ tulenevalt nõuetekohast tähistust programmiga seotud materjalidel ja üritustel.
- 21.3. Elluviijal peab säilima jälg teavitustegevusest, mille alusel on võimalik teavitustegevust tagantjärele tõestada. Teavituse kulud kajastatakse programmi eelarves.

22. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

- 22.1. Toetuse tagasinõudmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 26 sätestatule.
- 22.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 27–28 sätestatule.

Ermo Kruise
kõrghariduse osakonna peaekspert
osakonnajuhataja ülesannetes